

Veczkó József: GYERMEK - ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM, CSALÁD - ÉS GYERMEKÉRDEKEK

A szerző tavaly megjelent könyvét olvasva olyan érzésem támadt, mint ha valamiféle tankönyvet tartanék a kezemben. Az egyes fejezetek szigorúan felépítve követik egymást, végükön az adott részben szereplő fogalmak meghatározásával, majd a tudásunk után érdeklődő önellenőrző kérdésekkel.

■ Miután túljutottam a felismerésen, hogy szabályos tankönyvet lapozgatók, szinte azonnal előbújt belőlem a néhány évvel ezelőtti egyetemista önmagam, aki papírt és tollat készít a könyv mellé, és nekilát kijegyzetelni a lényegét.

Aztán akadt még egy felismerésem, a könyv címét helyenként nem sikerült összeegyeztetnem a tartalommal. Mintha a szerző túl sokat szeretett volna elmondani könyvében, mondanivalója ezáltal meglehetősen szerteágazóvá vált.

A könyv legelején egészen messzire kalandozhattam, az „őskori elődök”, majd az őskori társadalmakban élők életkörülményeinek, viselkedési formáinak megismerése kapcsán. A középkortól egyre több írásos anyagot őriznek a gyermekvédelmi feljegyzések, ennek megfelelően a szerző is részletesebben tárgyalja a korabeli intézmények – ispotályok, szeretetházak, egyházi karitatív szervezetek – alapvető funkcióit, működési formáit. A hangsúly ennél a résznél lassan a magyarországi helyzetre terelődik, megismerkedhetünk a hazai gyermekvédelem kezdeteivel, Szent István törvénykezésétől kezdve a XX. századi gyermekvédelem alakulásáig.

A szerző külön fejezetben vállalkozik a mai gyermekvédelmi rendszer alapos bemutatására. Szorosan a Gyermekvédelmi Törvény mentén haladva képet kapunk a különböző ellátási formákról, és az ezek biztosítását szolgáló intézményekről. Ez a rész inkább csak elméleti jellegű, hiszen a szerző nem foglalkozik azzal, hogy ezek az intézmények milyen nehézségeken mentek,

és mennek keresztül az elmúlt években és napjainkban. A gyermekjóléti szolgálatok leterheltsége egyre nyilvánvalóbban akadályozza az ott folyó munka hatékonyságát, a családsegítő szolgálatok szinte teljesen elszakadtak eredeti funkciójuktól, jó ideje leszűkített feladatkörrel dolgoznak. Talán mostanában a megújulás reményében gondolhatják újra lehetőségeiket. Arról sem olvashatunk, hogy milyen következményei vannak annak, hogy az óvodákban, iskolákban a gyermekvédelmi felelős státuszokban szinte kizárólag pedagógusok dolgoznak, a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberektől alapvetően eltérő szemlélettel, és hogy ez a jelenség a gyakorlati munkát mennyiben hátráltatja. A kizárólag elméleti fejtegetés így nem igazán találkozik a mindennapok gyakorlatával.

A gyermekvédelmi munkában leggyakrabban alkalmazott vizsgálati módszerekről és eszközökről külön fejezetben olvashatunk. A szerző útmutatószerűen veszi végig azokat a technikákat, amelyek segíthetik a gyakorlati munkát – spontán beszélgetések irányítása, a megfigyelés, az interjúkészítés szempontjai (ez utóbinál a kikérdezés szóval találkozunk, amely számomra inkább egy iskolai lecke felmondását juttatja eszembe, semmint egy egyenrangú, partneri beszélgetést segített és segítő között), esettanulmány, fejlesztési terv készítése, személyiségállapot vizsgálata, stb...

A könyv második részében előtérbe kerülnek a biológiai (genetikai), illetve pszichológiai megközelítések. Egyfelől a gyermeki személyiség ala-

kulására ható tényezők és késztetések, másfelől ezek zavarainak bemutatása képezi a könyv további mondanivalóját. A diszfunkcionális családi élet különböző konfliktusait illusztrált példákkal mutatja be a szerző. Elég részletes képet kapunk, bár csak felsorolásszerűen azokról a veszélyeztető tényezőkről, amelyek valószínűsítik a hátrányos helyzetet.

A mentális betegségek, pszichológiai rendellenességek és személyiségzavarok csoportosításánál kész fogalomtárat találunk, többnyire nem csak a tünetek bemutatásával, de az azokat kiváltó okok megnevezésével is.

A könyv végén olyan fogódzókat kínál a szerző, amelyek egyaránt segíthetik a gyermekekkel foglalkozó szakembereket és laikusokat abban, hogy a gyerekek érett, egészséges felnőtt személyiségekké válhassanak.

Ha újra átlapozom Veczkó József könyvét, szembetűnik, hogy szinte minden fejezetben kitekintő olvasmányokkal gazdagítja az adott részt, számos történelmi utalással és friss statisztikákkal fűszerezi írását, de a könyv felépítettsége ellenére az egyes fejezeteken belül nem mindig követhető gondolatmenete, írói stílusa, a könyv nyelvezete, ezért számomra kicsit nehézkesnek tűnt.

Szalai Dóra

*Veczkó József: Gyermek- és ifjúságvédelem, család- és gyermekérdekek
APC-Stúdió, Gyula, 2002.*